

Brüssel, 31.8.2016
COM(2016) 548 final

2016/0262 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

**uue psühhoaktiivse aine 2-[[1-(tsükloheksüülmetüül)-1*H*-indool-3-karbonüül]amino]-
3,3-dimetüülbutaanhappe metüülestri (MDMB-CHMICA) suhtes kontrollimeetmete
kehtestamise kohta**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Nõukogu otsuses 2005/387/JSK uusi psühhoaktiivseid aineid käsitleva teabe vahetuse, riski hindamise ja kontrolli kohta¹ on sätestatud kolmeastmeline menetlus, mis võib viia uue psühhoaktiivse aine suhtes kontrollimeetmete kehtestamiseni Euroopa Liidus.

15. aprillil 2016 avaldati nõukogu otsuse 2005/387/JSK artikli 5 kohaselt Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse (EMCDDA) ja Europol'i koostatud ühisaruanne. 26. mail 2016 taotles nõukogu pärast seda, kui komisjon ja 13 liikmesriiki olid esitanud taotluse, ja nõukogu eelnimetatud otsuse artikli 6 lõike 1 alusel, et hinnataks, milline on uue psühhoaktiivse aine MDMA-CHMICA kasutamisest, tootmisest ja sellega kauplemisest tulenev oht ja organiseeritud kuritegevuse osa selles ning selle aine suhtes rakendatud kontrollimeetmete võimalik mõju.

EMCDDA teaduskomitee hindas MDMA-CHMICAga seotud ohte kooskõlas nõukogu otsuse artikli 6 lõigetega 2, 3 ja 4. Kõnealuse teaduskomitee eesistuja esitas riskihindamisaruande komisjonile ja nõukogule 28. juulil 2016. Riskihindamise peamised tulemused on järgmised:

- MDMA-CHMICA liigitatakse sünteetiliseks kannabinoidretseptori agonistiks, mis on keemiliselt mitmekesine ainete rühm, millesse kuuluvaid ained tuntakse ka sünteetiliste kannabinoididena. Aine on Euroopa Liidus uimastiturul olnud kättesaadav alates vähemalt 2014. aasta augustist ja seda on tuvastatud 23 liikmesriigis.
- Kuna MDMA-CHMICA toime on väga tugev ja nn seaduslikes uimastites esineb seda ühendit väga erinevates kogustes, kaasneb sellega väga suur ägeda mürgistuse oht. Kaheksa liikmesriiki on registreerinud kokku 28 surma- ja 25 ägeda mürgistuse juhtumit, mis olid seotud MDMA-CHMICAga.

Nõukogu otsuse 2005/387/JSK artikli 8 lõike 1 kohaselt esitab komisjon kuue nädala jooksul riskihindamisaruande saamise kuupäevast nõukogule kas algatuse uue psühhoaktiivse aine suhtes kontrollimeetmete kehtestamiseks liidus või aruande, milles selgitab, miks ta ei pea seda vajalikuks. Liidetud kohtuasjades C-317/13 ja C-679/13 Euroopa Kohtu 16. aprillil 2015 tehtud otsuse kohaselt tuleb enne nõukogu otsuse 2005/387/JSK artikli 8 lõikel 1 põhineva õigusakti vastuvõtmist konsulteerida Euroopa Parlamendiga.

Komisjon on riskihindamisaruande järelduste alusel seisukohal, et kõnealuse aine suhtes on põhjust kehtestada kontrollimeetmed kogu liidus. Riskihindamisaruande kohaselt on MDMA-CHMICA nii akuutselt toksiline, et võib põhjustada inimeste tervisele tõsist kahju. Mitmes raportis on ka osutatud, et kasutamine võib põhjustada vägivaldsust ja agressiivsust.

2. ETTEPANEKU EESMÄRK

Käesoleva nõukogu otsuse ettepaneku eesmärk on kutsuda liikmesriike üles kehtestama MDMA-CHMICA suhtes kontrollimeetmed ja kriminaalkaristused, mis on liikmesriikide õigusaktide kohaselt ette nähtud, et täita ÜRO 1971. aasta psühhotropsete ainete konventsioonist tulenevaid kohustusi.

¹ ELT L 127, 20.5.2005, lk 32.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

uue psühhoaktiivse aine 2-[[1-(tsükloheksüülmetüül)-1*H*-indool-3-karbonüül]amino]-3,3-dimetüülbutaanhappe metüülestri (MDMB-CHMICA) suhtes kontrollimeetmete kehtestamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 10. mai 2005. aasta otsust 2005/387/JSK uusi psühhoaktiivseid aineid käsitleva teabe vahetuse, riski hindamise ja kontrolli kohta,² eriti selle artikli 8 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust,³

toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse laiendatud teaduskomitee koostas eristungil nõukogu otsuse 2005/387/JSK artikli 6 kohaselt riskihindamisaruande uue psühhoaktiivse aine MDMB-CHMICA kohta ja esitas selle aruande seejärel 28. juulil 2016 komisjonile ja nõukogule.
- (2) MDMB-CHMICA liigitatakse sünteetiliseks kannabinoidretseptori agonistiks, mis on keemiliselt mitmekesine ainete rühm, millesse kuuluvaid ained tuntakse ka sünteetiliste kannabinoididena. Sünteetiliste kannabinoidretseptori agonistide funktsionaalsed omadused on samalaadsed toimega, mida avaldab Δ^9 -tetrahydrokannabinool (THC), mis on üks peamisi kanepi psühhoaktiivseid toimeaineid. ÜRO 1971. aasta psühhotroopsete ainete konventsiooni kohaselt kontrollitakse järgmisi sünteetilisi kannabinoidretseptori agoniste: kanepi peamine aktiivne toimeaine delta-9-tetrahydrokannabinool (Δ^9 -THC) ja kaks sünteetilist kannabinoidi naftaleen-1-üül(1-pentüül-1*H*-indool-3-yl)metanoon (JWH-018) ja 1-(5-fluoropentüül)-1*H*-indool-3-yl]-(naftaleen-1-üül)-metanoon (AM-2201).
- (3) Kuna MDMB-CHMICA toime on väga tugev ja nn seaduslikes uimastites esineb seda ühendit väga erinevates kogustes, kaasneb sellega väga suur ägeda mürgistuse oht.
- (4) MDMB-CHMICA on liidus uimastiturul olnud kättesaadav alates vähemalt 2014. aasta augustist ja seda on tuvastatud 23 liikmesriigis. Seda müüakse tavaliselt uimastitarvete poodides kaubandusliku kaubamärgi all nn seadusliku uimastina, samuti internetis kui kanepi nn seaduslikku aseainet. Kättesaadav teave osutab, et MDMB-CHMICA pulbri hulgikoguseid toodetakse Hiinas asuvates keemiaettevõtetes. Need imporditakse liitu, kus neid töödeldakse ja pakendatakse

² ELT L 127, 20.5.2005, lk 32.

³ ELT C , , lk .

kaubanduslikesse suitsetamissegudesse või müüakse pulbrina. Ei ole teavet, mis viitaks MDMA-CHMICA tootmisele liidu territooriumil.

- (5) MDMA-CHMICA-d manustatakse tavaliselt nn seadusliku uimastina kasutusvalmist kaubanduslikust tootest saadud või harvematel juhtudel omavalmistatud taimse segu suitsetamisega. Kaubanduslike toodete puhul tavaliselt ei märgita, kas toode sisaldab MDMA-CHMICA-d või muid sünteetilisi kannabinoidretseptori agoniste. Seetõttu ei pruugi paljud MDMA-CHMICA-ga kokku puutuvad isikud teada, et nad seda ainet kasutavad. Lisaks ei pruugi need tarbijad teada tarbitava annuse suurust. Samuti võib aine segunemine taimse materjaliga olla tootmisprotsessis ebaühtlane, mille tulemusel on mõnes tootes kannabinoidi kontsentratsioon kohati väga kõrge, mis suurendab ägeda mürgistuse ja mürgistuste epideemia ohtu.
- (6) Kättesaadavad andmed osutavad, et MDMA-CHMICA-d kasutavad kanepitarbijad, nn psühhonaudid ja isikud, keda regulaarselt narkotestiga kontrollitakse, sh vanglas viibivad isikud.
- (7) Kuigi ei ole konkreetset teavet MDMA-CHMICA võimalike mõjude kohta vahetule sotsiaalsele keskkonnale või ühiskonnale tervikuna, on mitmes raportis osutatud, et kasutamine võib põhjustada vägivaldsust ja agressiivsust. Lisaks osutab MDMA-CHMICA tuvastamine joobes juhtimise kahtluse juhtudel võimalikule avaliku ohutuse seisukohast ulatuslikumale ohule.
- (8) Kaheksa liikmesriiki on registreerinud kokku 28 surma- ja 25 ägeda mürgistuse juhtumit, mis olid seotud MDMA-CHMICA-ga. MDMA-CHMICA laiemal kättesaadavusel ja ulatuslikumal kasutamisel võivad olla rasked tagajärjed üksikisikute tervisele ja rahvatervisele.
- (9) Ei ole piisavalt andmeid, et teha järeldusi organiseeritud kuritegevuse võimaliku seotuse kohta MDMA-CHMICA liidus tootmise, levitamise, salakaubaveo ja tarnimisega.
- (10) MDMA-CHMICA ei ole loetletud ÜRO 1961. aasta narkootiliste ainete ühtse konventsiooni või ÜRO 1971. aasta psühhotroopsete ainete konventsiooni alusel kontrollitava ainenä. Kuid see on loetletud ainete hulgas, mille läbivaatamist kaalutakse 38. Maailma Terviseorganisatsiooni uimastisõltuvuse eksperdikomisjonis, mis esitab ÜRO narkootiliste ainete komisjonile soovitusel asjakohaseks peetavate kontrollimeetmete kohta.
- (11) MDMA-CHMICA-l puudub teadaolev või tunnustatud meditsiiniline kasutus inimtervishoiu või veterinaarias. Pärast selle aine ilmumist uimastiturule on seda kasutatud analüüsi võrdlusainena ja selle keemilisi, farmakoloogilisi ja toksikoloogilisi omadusi on uuritud teadusuuringute raames, kuid miski ei viita sellele, et seda kasutataks muudel eesmärkidel.
- (12) Riskihindamisaruandes tõdetakse, et MDMA-CHMICA kohta on vähe teaduslikke tõendeid ning rõhutatakse, et on vaja edasisi teadusuuringuid. Siiski on ainest tervisele ja ühiskonnale tuleneva ohu kohta kättesaadavad tõendid ja andmed piisavad, et nende alusel kehtestada MDMA-CHMICA suhtes kogu liidus kontrollimeetmed.
- (13) Arvestades, et kümme liikmesriiki on oma õigusaktides kehtestanud MDMA-CHMICA suhtes kontrolli 1971. aasta Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni psühhotroopsete ainete konventsiooni alusel ja viis liikmesriiki on kehtestanud vastava kontrolli muude seadusandlike meetmetega, aitaks selle aine kontrollimeetmete kehtestamine kogu liidus vältida takistuste tekkimist piiriüleses

õiguskaitstes ja õigusalasest koostöös ning aitaks kaitsta ohtude eest, mida selle aine kättesaadavus võib põhjustada.

- (14) Otsus 2005/387/JSK ei ole Ühendkuningriigi jaoks siduv ning seepärast ei osale ta käesoleva otsuse (millega rakendatakse otsust 2005/387/JSK) vastuvõtmises ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Uue psühhoaktiivse aine 2-[[1-(tsükloheksüülmetüül)-1*H*-indool-3-karbonüül]amino]-3,3-dimetüülbutaanhappe metüülestri (MDMB-CHMICA) suhtes kehtestatakse kogu liidus kontrollimeetmed.

Artikkel 2

Liikmesriigid võtavad oma siseriikliku õiguse kohaselt niipea kui võimalik, kuid hiljemalt *[üks aasta pärast käesoleva otsuse avaldamise kuupäeva]* vajalikud meetmed, et kehtestada artiklis 1 osutatud uue psühhoaktiivse aine suhtes kontrollimeetmed ja kriminaalkaristused, mis on ette nähtud liikmesriigi õigusega ja on kooskõlas kohustustega, mis tulenevad ÜRO 1971. aasta psühhotroopsete ainete konventsioonist.

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat otsust kohaldatakse kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*